

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

24

YASAMA YILI

2

SIRA SAYISI: 214

**Türkiye Cumhuriyeti ile Tunus Cumhuriyeti
Arasında Dostluk ve İşbirliği Anlaşmasının
Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair
Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu
(1/573)**

İÇİNDEKİLER

Sayfa

- **1/573 Esas Numaralı Tasarının**
  - TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı 4
  - Gerekçesi 4
- **Dışişleri Komisyonu Raporu** 4
- **Tasarı Metni** 7
- **Dışişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin** 7
- **Anlaşma Metni** 8

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

20/2/2012

Genel Müdürlüğü

Sayı: B.02.0.KKG.0.10/101-436/835

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığı'na hazırlanan ve Başkanlığımıza arzı Bakanlar Kurulu'na 15/2/2012 tarihinde kararlaştırılan "Türkiye Cumhuriyeti ile Tunus Cumhuriyeti Arasında Dostluk ve İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Recep Tayyip Erdoğan

Başbakan

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (1/573)	
ESAS	Dışişleri Komisyonu
TALİ	-----

GEREKÇE

15 Eylül 2011 tarihinde Tunus'ta imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti ile Tunus Cumhuriyeti Arasında Dostluk ve İşbirliği Anlaşması"yla; iki ülke arasında karşılıklı üst düzey ziyaretlerin ve düzenli siyasi istişarelerin gerçekleştirilmesi, ekonomik ve ticari ilişkilerin ilerletilmesi, küçük ve orta boy işletmeler arasında işbirliğinin teşvik edilmesi, sosyo-ekonomik kalkınma alanında somut ortak proje ve programların oluşturulması; üniversiteler, enstitüler ve araştırma kurumları arasındaki bilimsel ve teknolojik ilişkilerin geliştirilmesi, ortak tarihi ve kültürel varlıkların korunması, karşılıklı kültür turizminin teşvik edilmesi; Türkiye'de Arapça ve Tunus medeniyetinin; Tunus'ta Türkçe ve Türk medeniyetinin öğretilmesi yönünde çalışılması, hukuki ve adli konularda işbirliğinde bulunulması amaçlanmaktadır.

Söz konusu Anlaşmayla iki ülke arasında yeni işbirliği ve ortak yarar alanlarının ortaya çıkarılması, karşılıklı anlayışın güçlendirilmesi ve işleyen bir diyalog ortamının yaratılması hedeflenmektedir.

Dışışleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Dışışleri Komisyonu

29 Mart 2012

Esas No: 1/573

Karar No: 186

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışışleri Bakanlığı tarafından hazırlanarak Bakanlar Kurulunca 20/2/2012 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve Başkanlıkça 6/3/2012 tarihinde esas komisyon olarak Komisyonumuza havale edilen "Türkiye Cumhuriyeti ile Tunus Cumhuriyeti Arasında Dostluk ve İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı" Komisyonumuzun 21/3/2012 tarihli 25 inci toplantısında Dışışleri Bakanlığı temsilcilerinin de katılımlarıyla görüşülmüştür.

Komisyon havale edilen metinler incelendiğinde, 15 Eylül 2011 tarihli Anlaşmanın, Tunus ile ülkemiz arasında kapsamlı iş birliğinin geliştirilmesi amacıyla hazırlandığı anlaşılmaktadır.

Komisyonumuzda Tasarının tümü üzerinde gerçekleştirilen görüşmelerde;

- Anlaşmanın, iki ülke arasında karşılıklı üst düzey ziyaretlerin ve düzenli siyasi istişarelerin gerçekleştirilmesi, ekonomik ve ticari ilişkilerin ilerletilmesi, küçük ve orta boy işletmeler arasında iş birliğinin teşvik edilmesi, sosyo-ekonomik kalkınma alanında somut ortak proje ve programların oluşturulması, üniversiteler, enstitüler ve araştırma kurumları arasında bilimsel ve teknolojik ilişkilerin ileriye götürülmesi, ortak tarihi ve kültürel varlıkların korunması, karşılıklı kültürel turizmin teşvik edilmesi, Türkiye'de Arapçanın ve Tunus medeniyetinin, Tunus'ta ise Türkçenin ve Türk medeniyetinin tanıtılması ve öğretilmesi, hukuki ve adli konularda iş birliğinde bulunulması gibi çok yönlü hedefler içerdiği,

- Anlaşma ile iki ülke arasında yeni iş birliği ve ortak yarar alanlarının ortaya çıkartılarak karşılıklı anlayışın güçlendirilmesinin, işleyen bir diyalog ortamının yaratılmasının ve iş birliğinin her alanda daha ileriye götürülmesinin amaçlandığı,

ifade edilmiştir.

Tasarının tümü üzerindeki görüşmelerin ardından Tasarı ve gerekçesi Komisyonumuzca benimsenerek oy birliği ile maddelerin görüşülmesine geçilmiştir.

Tasarının 1 inci, 2 nci, 3 üncü maddeleri ile tümü aynen ve oy birliği ile kabul edilmiştir.

Komisyon üyelerinden İstanbul Milletvekili Ahmet Berat Çonkar ve İstanbul Milletvekili İsmail Safi Komisyon tarafından Tasarı ile ilgili özel sözcüler olarak seçilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Volkan Bozkır</i>	<i>Muhammed Çetin</i>	<i>Osman Aşkın Bak</i>
İstanbul	İstanbul	İstanbul
Kâtip	Üye	Üye
<i>Gönül Bekin Şahkulubey</i>	<i>Osman Faruk Loğoğlu</i>	<i>Emrullah İşler</i>
Mardin	Adana	Ankara

Üye	Üye	Üye
<i>Yıldırım Tuğrul Türkeş</i>	<i>Tunca Toskay</i>	<i>Mehmet Ali Ediboğlu</i>
Ankara	Antalya	Hatay
Üye	Üye	Üye
<i>Ahmet Berat Çonkar</i>	<i>Faik Tunay</i>	<i>İsmail Safi</i>
İstanbul	İstanbul	İstanbul
(Bu raporun özel sözcüsü)		(Bu raporun özel sözcüsü)
Üye	Üye	Üye
<i>Mehmet Muş</i>	<i>Abdullah Çalışkan</i>	<i>İdris Bal</i>
İstanbul	Kırşehir	Kütahya
Üye	Üye	Üye
<i>Aytuğ Atıcı</i>	<i>Şaban Dişli</i>	<i>Akif Çağatay Kılıç</i>
Mersin	Sakarya	Samsun

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE TUNUS CUMHURİYETİ ARASINDA DOSTLUK VE İŞBİRLİĞİ ANLAŞMASININ ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1- (1) 15 Eylül 2011 tarihinde Tunus'ta imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti ile Tunus Cumhuriyeti Arasında Dostluk ve İşbirliği Anlaşması"nın onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

DIŞİŞLERİ KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN

TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE TUNUS CUMHURİYETİ ARASINDA DOSTLUK VE İŞBİRLİĞİ ANLAŞMASININ ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1- Tasarının 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2- Tasarının 2 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3- Tasarının 3 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Recep Tayyip Erdoğan

Başbakan

Başbakan Yardımcısı

B. Arınç

Başbakan Yardımcısı

B. Bozdağ

Avrupa Birliği Bakanı

E. Bağış

Çevre ve Şehircilik Bakanı

E. Bayraktar

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı V.

E. Bağış

Gümrük ve Ticaret Bakanı

H. Yazıcı

Kültür ve Turizm Bakanı

E. Günay

Milli Savunma Bakanı

İ. Yılmaz

Başbakan Yardımcısı

A. Babacan

Adalet Bakanı

S. Ergin

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı

N. Ergün

Dışişleri Bakanı

A. Davutoğlu

Gençlik ve Spor Bakanı

S. Kılıç

İçişleri Bakanı

İ. N. Şahin

Maliye Bakanı

M. Şimşek

Orman ve Su İşleri Bakanı

V. Eroğlu

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı

B. Yıldırım

Başbakan Yardımcısı

B. Atalay

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı

F. Şahin

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı

F. Çelik

Ekonomi Bakanı V.

E. Günay

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı

M. M. Eker

Kalkınma Bakanı

C. Yılmaz

Milli Eğitim Bakanı

Ö. Dinçer

Sağlık Bakanı

R. Akdağ

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ
İLE
TUNUS CUMHURİYETİ
ARASINDA
DOSTLUK VE İŞBİRLİĞİ ANLAŞMASI**

DİBAÇE

Bundan sonra “Yüksek Akit Taraflar” olarak anılacak Türkiye Cumhuriyeti ile Tunus Cumhuriyeti;

Akdeniz’in temsil ettiği ortak jeostratejik alana ait olmalarını gözönünde bulundurarak ve her iki ulusun mevcut ortak çıkarlarının aynı yönde olduğu inancıyla;

Halkları arasında mevcut derin tarihi ilişkilerin ve iki ülkenin tarihi ile evrensel kültür üzerinde seçkin izler bırakmış olan ortak kültür ve zengin tarihi mirasın mevcudiyetinin bilincinde olarak;

İki ülke vatandaşları arasında geleneksel olarak varolan büyük saygıya ve Türk halkı ile Tunus halkı arasında karşılıklı birbirini tanıma seviyesinin, dostluk ilişkilerinin ve mevcut her türlü bağın sürekli bir şekilde derinleştirilmesinin önemine olan duyarlılıklarıyla;

Siyasi ilişkilerinde yeni bir aşama kaydetmeye yönelik ortak iradelerinden yüreklenerek, Akdeniz bölgesinde özgürlük, adalet, barış, istikrar, güvenlik ve refahın sağlanmasına yönelik küresel ve kalıcı bir çerçeve oluşturmak suretiyle, gelecek kuşakların beklentileriyle bağdaşan yeni bir anlaşma, işbirliği ve dayanışma döneminin başlatılması yönündeki kararlılıklarıyla;

Akdeniz bölgesinde, hem bölge çapında, hem alt-bölgelerde gelişmekte olan siyasi, ekonomik ve sosyal bütünleşme süreçlerinin Akdeniz’i uluslararası platformda yükselen, istikrarlı ve müreffeh bir bölge konumuna yeniden getirme amacına yönelik öneminin bilinciyle;

Bölgede barış, istikrar ve refahı desteklemek üzere, özellikle Avrupa Akdeniz Süreci ve Akdeniz Forumu çerçevesinde aralarındaki diyalog ve işbirliğini güçlendirme ve Akdeniz bölgesinde Serbest Ticaret Alanı kurulmasına yönelik çabalarını sürdürme kararlılığıyla;

Türkiye’nin AB’ye üyelik sürecinde edindiği deneyimlerin paylaşılmasının Tunus’un Avrupa Birliği ile mevcut Ortaklık Anlaşması temelindeki ilişkilerinin güçlendirilmesine de yarar sağlayacağı inancıyla;

Tunus ve Avrupa Birliği arasındaki yakın ilişkilerin ve bu bağlamda diğer belgelerin yanı sıra bu amaçla imzalanmış olan Ortaklık Anlaşmasının, her iki ülkenin birlikte kalkınmalarına ve Avrupa-Akdeniz bölgesinde bir Serbest Ticaret Alanı kurulmasına olumlu katkıları olacağına bilinciyle;

Uluslararası barış ve güvenliğin idame ettirilmesindeki temel unsurlar olarak, uluslararası hukukun genel ilkelerine ve Birleşmiş Milletler Şartının amaçlarına kesin bağlılıklarını yineleyerek;

İki Devlet arasında mevcut ve yürürlükteki Antlaşma, Anlaşma ve diğer belgelerin ruhuna uygun olarak;

Dostluk ve kapsamlı işbirliği ilişkilerini sürdürmek arzusunu beyan ederek ve işbu Anlaşmayı yeni işbirliği ve anlayış alanları geliştirmeye uygun bir çerçeve olarak algılama niyetini ifade ederek;

Aşağıdaki hususlar üzerinde mutabık kalmışlardır:

BİRİNCİ BÖLÜM GENEL İLKELER

Madde 1 Uluslararası Hukuka Saygı

Yüksek Akit Taraflar, genel olarak tanınan uluslararası hukuk ilkelerinden ve normlarından kaynaklanan yükümlülüklerini ve uluslararası hukuk çerçevesinde taraf oldukları antlaşmalar ve diğer anlaşmalardan kaynaklanan mükellefiyetlerini iyi niyetle yerine getirmeyi taahhüt ederler.

Madde 2 Egemen Eşitlik

Yüksek Akit Taraflar birbirlerinin egemen eşitliklerine ve özgürlük hakkı ile siyasi bağımsızlık başta olmak üzere egemen eşitliğin ayrılmaz parçası olan tüm haklarına karşılıklı olarak saygı gösterirler. Aynı şekilde, Taraflar, birbirlerinin, kendi siyasi, sosyal, iktisadi ve kültürel sistemini özgürce seçme ve geliştirme hakkına da saygı gösterirler.

Madde 3 İçişlerine Müdahale Etmeme

1. Yüksek Akit Taraflar birbirlerinin, egemenlik hakları çerçevesindeki iç ve dış işlerine doğrudan veya dolaylı, tek başına veya ortaklaşa müdahale etmekten imtina edeceklerdir.

2. Bu bağlamda ve her halükarda, Yüksek Akit Tarafların her biri, diğer Tarafın egemenliğine ilişkin haklarını kullanmasını kendi çıkarlarına bağımlı kılmaya yönelik askeri, siyasi, iktisadi veya diğer zorlayıcı tedbirlerden imtina edecektir.

Madde 4 Güç Kullanma Tehdidinde Bulunmama veya Güç Kullanımına Başvurmama

Yüksek Akit Taraflar, karşılıklı ilişkilerinde, diğer Tarafın toprak bütünlüğüne veya bağımsızlığına karşı doğrudan ya da dolaylı olarak güç kullanma tehdidinde bulunmamayı veya güç kullanmamayı veya Birleşmiş Milletlerin hedefleriyle

bağdaşmayan hiçbir harekete başvurmamayı taahhüt ederler. Böyle bir hareketi haklı göstermek için hiçbir gerekçe ileri sürülemeyecektir.

Madde 5 **Uyuşmazlıkların Barışçı Yollardan Çözümü**

Yüksek Akit Taraflar işbu Dostluk ve İşbirliği Antlaşmasının akdine yol açan anlayışa bağlı kalarak aralarında ortaya çıkabilecek uyuşmazlıkları, uluslararası hukuka uygun olarak ve uluslararası barış ve güvenliği tehlikeye atmadan, barışçı yollardan, hakkaniyet çerçevesinde ve adil bir biçimde çözümleneceklerdir.

Madde 6 **Karşılıklı Kalkınma Alanında İşbirliği**

1. Yüksek Akit Taraflar, etkin, adil ve dengeli bir işbirliği düzeyine ulaşmak amacıyla, karşılıklı potansiyellerini azami ölçüde geliştirmeye dikkat edeceklerdir. Bu amaçla Taraflar, aralarındaki kalkınma düzeyi farkını azaltmak amacıyla, mevcut tüm işbirliği imkanlarını dayanışma ruhu içinde seferber etmek ve birbirlerinin ekonomilerinde yer alan tamamlayıcı unsurlardan azami yararı sağlamak suretiyle birlikte çaba göstereceklerdir.

2. Yüksek Akit Taraflar, her sektör için, somut işbirliği program ve projelerini, belgeler, komisyonlar veya ikili işbirliğine dair diğer tüm kurumlar aracılığıyla benimseyeceklerdir. Söz konusu program ve projeler, gerektiği takdirde işbu Anlaşma ile öngörülen yıllık yüksek düzeyli toplantıda Hükümet Başkanlarının görüşüne sunulacaktır.

Madde 7 **İnsan Haklarına ve Temel Özgürlüklere Saygı**

1. Yüksek Akit Taraflar, ırk, cinsiyet, dil veya din gibi gerekçelerle hiçbir ayırım yapmadan, düşünce, vicdan, din veya inanç özgürlüğü de dahil olmak üzere, insan haklarına ve temel özgürlüklere saygı gösterirler.

2. Bu çerçevede Taraflar, kişilerin özgür olabilmeleri ve tam olarak gelişimleri için gerekli ve insan haysiyetiyle bağlantılı yurttaşlık, siyasi, ekonomik, sosyal ve kültürel hak ve özgürlüklerin tam bir şekilde uygulanmalarını teşvik etmeyi taahhüt ederler.

3. Sonuç olarak, her bir Akit Taraf, kendi mevzuatına ve Birleşmiş Milletler Şartı ile İnsan Hakları Evrensel Bildirgesinin hedef ve ilkelerine uygun biçimde hareket edecektir. Taraflar ayrıca, diğerleri meyanında başta Uluslararası İnsan Hakları Sözleşmeleri de dahil olmak üzere, bu alanda akdettikleri çeşitli Anlaşmalar ve uluslararası bildirimlerle tanımlanmış olan yükümlülüklerini de yerine getireceklerdir.

Madde 8 **Kültürler ve Medeniyetlerarası Diyalog ve Anlayış**

1. Yüksek Akit Taraflar, aralarındaki yüzlerce yıllık tarihi, beşeri ve kültürel bağlardan esinlenerek ortak bir kültürel alana sahip olmalarını sağlayacak her türlü faaliyeti sürdürecektir. Hem ikili düzeyde, hem Avrupa-Akdeniz düzeyinde, Taraflar hoşgörü, birlikte yaşama ve karşılıklı saygı ilkelerinden ortak varlıkların zenginleştirilmesi için

faidalanacaklardır. Bu bağlamda, karşılıklı olarak yurttaşlarının ve sivil toplumlarının farklı unsurlarının birbirlerini daha iyi tanımalarını sağlamayı ve bunlar arasında daha iyi bir anlayış geliştirmeyi hedefleyeceklerdir.

2. Yüksek Akit Taraflar, karşılıklı güven ruhu içinde, karşılıklı daha yararlı ortak işbirliği hedeflerinin araştırılmasında ve işbirliği ilişkilerini olabildiğince geliştirmek için toplumlarının dinamizminden ve yaratıcılığundan faydalanılmasında, bu ilkelere saygı gösterilmesi ve bunların uygulanması konusundaki kararlılıklarını beyan ederler.

İKİNCİ BÖLÜM İKİLİ SİYASİ İLİŞKİLER

Madde 9 Siyasi İşbirliği ve İstişare

1. Yüksek Akit Taraflar, onları birleştiren bağları daha da güçlendirme arzusuyla, ikili siyasi işbirliği ve istişare çerçevesi oluşturmayı önerirler.

2. Bu çerçevede, aşağıdaki hususları kurumsallaştırmayı kararlaştırırlar:

a) İki ülke Hükümet Başkanları arasında, dönüşümlü olarak Türkiye ve Tunus'ta yüksek düzeyli yıllık toplantılar düzenlenecektir. Söz konusu toplantıları hazırlamak üzere iki ülke Dışişleri Bakanları arasında temaslar yapılacaktır.

b) İki ülke Dışişleri Bakanları arasında, dönüşümlü olarak Türkiye ve Tunus'ta toplantılar gerçekleştirilecektir.

c) Dış ilişkilerden sorumlu Devlet Sekreterleri, Siyasi İşler ya da Dış Politika Genel Müdürleri ile Güvenlik ve Silahsızlanma'dan, Kültür İşleri'nden, Ekonomik İlişkiler ve İşbirliğinden sorumlu üst düzeyli yetkililer arasında düzenli istişareler yapılacak ve ayrıca her gerektiğinde iki ülkenin yüksek düzeyli memurları arasında toplantılar düzenlenecektir.

3. Her iki ülkenin Parlamentoları, meslek örgütleri, özel sektör temsilcileri, dernek temsilcileri, üniversite, enstitü ve diğer bilimsel, teknolojik ve kültürel yüksek öğretim kurumları ile Türkiye ve Tunus'in sivil toplum kuruluşları arasındaki temas ve diyalog da aynı şekilde teşvik edilecektir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM İŞBİRLİĞİ İLİŞKİLERİ

Madde 10 Ekonomik ve Mali İşbirliği

1. Türkiye Cumhuriyeti ile Tunus Cumhuriyeti, taraf oldukları sözleşme ve belgeler çerçevesinde, karşılıklı olarak birbirlerinin ekonomilerinin canlandırılmasını ve modernizasyonunu teşvik etmek üzere ekonomik ve mali işbirliğine ivme vereceklerdir.

2. Yüksek Akit Taraflar, üretim ve hizmet sektöründe faaliyet gösteren işverenler arasında işbirliğinin yanı sıra yatırım projelerinin gerçekleştirilmesini ve ortak şirketlerin kurulmasını teşvik edeceklerdir.

3. Bu çerçevede Yüksek Akit Taraflar, ikili ilişkileri ile Tunus-Avrupa Birliği Ortaklık Anlaşması arasında uyumun geliştirilmesini sağlamak üzere, özellikle küçük ve orta büyüklükteki işletmeler (KOBİ) arasında ekonomik işbirliğini teşvik etmek hususunda mutabık kalmışlardır.

4. Yüksek Akit Taraflar, özellikle enerji, ulaştırma, iletişim, balıkçılık, çevrenin korunması, Akdeniz'de kirlenmeyle mücadele, su tesisleri ve teknoloji merkezleri alanlarında olmak üzere ortak çıkarlarına uygun altyapı projelerinin geliştirilmesine özel bir önem atfedeceklerdir.

Madde 11

Sosyo-ekonomik Kalkınma Alanında İşbirliği

1. Yüksek Akit Taraflar, sosyo-ekonomik kalkınma alanında gerek ikili gerek çok taraflı düzeyde işbirliğini destekleme gerekliliğinin bilinciyle halklarının sosyo-ekonomik kalkınmalarını teşvik etmeye, bu amaçla değişik sektörlerde somut programlar ve projeler oluşturmaya çaba göstereceklerdir.

2. Taraflar, üçlü işbirliği faaliyetlerini de destekleyeceklerdir.

3. Taraflar, farklı işbirliği alanlarına ekonomik, bilimsel ve teknik nitelikli bilgi değişimini ve insan kaynaklarının eğitimi ve teknoloji transferi alanlarında mesleki deneyim değişimini dahil etmeyi taahhüt ederler.

4. Her iki taraf, adem-i merkeziyetçi işbirliğinin giderek artan önemini, kendi sivil toplum kuruluşlarının, başta en fakirler olmak üzere, toplumsal katmanların daha iyi kalkınmalarını sağlamaya yönelik çabalara katılımı olarak kabul etmektedir. Bu amaçla Taraflar, kendi milli mevzuatlarına uygun olarak her iki ülkenin Hükümet dışı kuruluşlarının kalkınma projelerinin uygulanmasını teşvik etmeyi yükümlenirler.

Madde 12

Kültür, Eğitim, Bilimsel ve Teknolojik İşbirliği

1. Yüksek Akit Taraflar, önemli bir tarih ve kültürel mirası paylaştıklarının bilinciyle, eğitim, mesleki eğitim, öğretim, bilim ve teknoloji alanlarındaki işbirliğini, öğrenci, öğretmen, eğitimci ve üniversite, enstitü ve diğer yüksek öğretim ve araştırma kurumlarında görevli araştırmacıların değişimi suretiyle; ayrıca, bilimsel ve teknolojik işbirliği alanlarında ortak projeler uygulanması ve bilimsel ve pedagojik belgelerin değişimi yoluyla sözkonusu işbirliğinin güçlendirilmesi ve geliştirilmesiyle teşvik etmeyi hedeflemektedirler.

2. Üniversiteler, enstitüler ve diğer yüksek öğretim ve araştırma kurumları arasındaki ilişkiler de aynı şekilde geliştirilecek, inceleme ve araştırma bursları tahsis edilecek, kültürler arası diyalogu teşvik edecek el sanatları, kültürel ve sportif alanlarda ortak faaliyetler gerçekleştirilecektir.

3. Taraflar, kùltùre yùnelik sanayi ve kùltùr turizmi gibi yeni ortak ilgi alanlarında işbirliğini teşvik etme hususunda da mutabiktirlar.

4. Ortak tarihi ve kùltùrel varlıkların korunması ve değerlendirilmesine yùnelik faaliyetler de desteklenecektir.

Madde 13 **Dil ve Medeniyetlerin Õđretimi**

Yùksek Akit Taraflar, Tùrkiye’de Arap dili ve Tunus medeniyetinin, Tunus’ta Tùrk dili ve medeniyetinin Õđretimine ve karşılıklı olarak dil ya da kùltùr merkezlerinin kurulmasına ve işletilmesine òzel bir ònem atfetme yùnùndeki arzularını ifade ederler.

Madde 14 **İletişim Alanında İşbirliği**

Yùksek Akit Taraflar, gùrsel, işitsel ve yazılı iletişim sektùründe ve dokùmantasyon alanında işbirliğini teşvik amacıyla ortak çaba sarf edeceklerdir.

Bu bağlamda, Yùksek Akit Taraflar, kamu Radyo ve Televizyon Kurumları, iki ùlkenin Basın Ajansları ile enformasyon alanında dokùmantasyondan ve sùreli yayınlar ile belgesel bilişimin restorasyonundan sorumlu kurumları arasındaki işbirliğini teşvik etme konusunda mutabık kalmışlardır.

Madde 15 **Hukuki ve Adli İşbirliği**

Yùksek Akit Taraflar aşağdaki hususlarda mutabık kalmışlardır:

a) Karşılıklı olarak yetkili kurum ve kuruluşları arasında hukuki, ticari, cezai ve idari alanlarda hukuki işbirliği ile medeni ve ceza hukuku alanlarında adli işbirliğini teşvik etmek ve gùçlendirmek, adli sistemin idaresi alanında ortak faaliyetleri desteklemek.

b) şirketler arasında işbirliğini ve karşılıklı ekonomik bütùnleřmeyi kolaylaştırmak amacıyla òzellikle ticaret ve iş alanlarında olmak üzere, mevzuat araştırmasını teşvik etmek.

c) Suç ve òzellikle uluslararası organize suç, terùrizm, terùrizmin finansmanı, uyuruşucu ve psikotrop madde ticareti, insan ticareti ve yasadışı gùçün ònlenmesi ve bunlarla mütacele konusunda işbirliği yapmak.

Madde 16 **Kamu Yùnetimi Alanında İşbirliği**

Yùksek Akit Taraflar, ònceden belirleyecekleri konularda, idari reform ve modernizasyon alanında işbirliğini, yetkili kurumlar nezdinde ve gerektiğinde uzmanlaşmış kurum ve tekniklere başvurarak geliştireceklerdir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
NIHAİ HÜKÜMLER

Madde 17
Yürürlüğe Giriş

İşbu Anlaşma, Yüksek Akit Tarafların gerekli iç yasal süreçlerini tamamladıklarına dair son bildirimde diplomatik yoldan alındığı tarihte yürürlüğe girecektir.

Madde 18
Geçerlilik Süresi ve Fesih

İşbu Anlaşma, Taraflardan biri veya diğersince altı ay önceden diplomatik yoldan yazılı bildirimde bulunmak suretiyle sona erdirilmediği sürece yürürlükte kalacaktır.

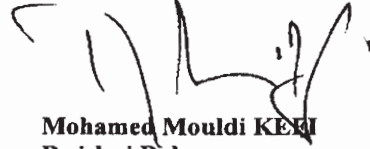
İşbu Anlaşma, her biri aynı derecede geçerli olmak üzere, Türkçe, Arapça ve Fransızca dillerinde ikişer orijinal suret halinde 15 Eylül 2011 tarihinde Tunus'ta yapılmıştır. Yorum farklılığı durumunda, Fransızca metin geçerli olacaktır.

Türkiye Cumhuriyeti adına

Ahmet DAVUTOĞLU
Dışışleri Bakanı

Tunus Cumhuriyeti adına

Mohamed Mouldi KERRI
Dışışleri Bakanı

